

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

۱۷۵۸

شماره چاپ

۶۸۸

شماره ثبت

دوره هفتم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۸۶/۳/۱

دوفوریتی

طرح اصلاح بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی

دوفوریت این طرح در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۶/۳/۱
مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

اداره کل قوانین

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

در بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۷/۲۷ محدودیتی

برای دریافت مستمری بازماندگان بیمه شده متوفی ایجاد شده و آن این که در سال آخر حیات خود بایستی حق بیمه نود (۹۰) روز کار را پرداخت کرده باشند و گرنه وارث از دریافت مستمری محروم می باشد، این محدودیت باعث شد که عده ای بی سرپرست با وجودی که پدرانشان سالها حق بیمه پرداخت کرده اند ولی به هر دلیل مانند بیماری، اخراج از محل کار، بیکاری و ... سال آخر حیات خود قادر به پرداخت نود (۹۰) روز حق بیمه نبوده اند سنوات حتی طولانی آنها مثلاً نوزده سال نادیده گرفته شود و این با هیچ یک از معیارهای عدالت و اخلاق اسلامی سازگاری ندارد که مشتی یتیم بدون دریافت مستمری در جامعه رها شوند.

پس از مشاهده آثار زیانبار این مصوبه نمایندگان مجلس شورای اسلامی مجدداً در سال ۱۳۷۹ در ماده (۳۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موقتاً این محدودیت را برداشتند و حقوق این بازماندگان به نحوی برقرار شد به امید این که در فرصت مناسب با ارائه طرحی از

سوی نمایندگان محترم یا لایحه‌ای از سوی دولت این نارسایی اجتماعی و تضییع حق عده‌ای بی‌پناه برطرف شود ولی با غفلتی که صورت گرفت و این مدت هم سپری شد و با اتمام عمر قانونی برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران بیمه شدگان فوت شده قبل از برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و بعد از آن از دریافت حقوق مسلم خود محروم می‌باشند و شاید به دلیل پراکندگی در سطح کشور و نداشتن هیچ‌گونه مأمونی ناله‌شان کمتر یا اصلاً به گوش ما نرسیده باشد که امروز با شنیدن و دریافت این مطالب هیچ حجتی برای ما نمایندگان و دولت محترم در عدم حل مشکل باقی نمی‌ماند.

لذا با مذاکراتی که با وزیر محترم رفاه و تأمین اجتماعی داشتیم ایشان نیز بر حل فوری مشکل پیش‌آمده تأکید داشتند اگر چه در مذاکرات ما تنفیذ حکم ماده (۳۹) قانون برنامه در یکی از مواد قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مورد نظر بود ولی این راه حل هم موقتی به نظر می‌رسد ولی حل ریشه‌ای آن را در اصلاح ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی راهکاری اصولی و دائمی دیدیم و با عنایت به روشن بودن موضوع از یک طرف و ضرورت برقراری هرچه زودتر حقوق بازماندگان بیمه‌شدگان حتی

برای یک روز، طرح موضوع را با دوفوریت در جلسه علنی وظیفه خود دانستیم و با توجه به این که هیچ‌گونه مشکلی در مسیر تصویب و اجراء آن نمی‌بینیم حتی بار مالی ناشی از طرح را وزیر محترم رفاه و تأمین اجتماعی تقبل فرموده‌اند علاوه براین که می‌توان از محل مطالبات تأمین اجتماعی از دولت نیز بار مالی ناشی از تصویب آنرا پیش‌بینی نمود امیدواریم با رأی مثبت خود به دوفوریت آن هرچند زودتر نسبت به این امر خیر خداپسندانه قیام نمائیم.

رجائی - غفوری فرد - حیاتی - یحوی - علی احمدی - فولادگر - سیدمرتضی
موسوی - محمودرضا حسونند - اسماعیلی - دانش منفرد - روحی - غیسانی -
میرمحمدی - فیاض بخش - آرین منش - دهقان - فرهنگی - اعلسی - ریاض -
آلیا - مروتی - اخوان - نادران - محمدصادقی - نجابت - فتاحی - طباطبایی نژاد -
شایق - مظفر - غضنفرآبادی - آوائی - سلیمانی - محمودمحمدی - آذر - میرزایی -
محبوب - عزیزی - حجازی فر - ابطحی - قبادی - مؤیدی - فدائی - کاتوزیان -
کریمی - پیش‌بین - حیدرپور - آشتیانی - یحیی زاده - راهب - تحریری نیک صفت -
آجورلو - افتخاری - فروزش - تمدن - بگلریان - رودکی - موسوی سرچشمه

طرح اصلاح بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی

در راستای حل مشکلات بازماندگان بیمه شدگان متوفی و یا مستمری از کارافتادگی از کارافتادگان بیمه شده‌ای که حداقل ده سال (۱۰) حق بیمه را پرداخت نموده و فوت شده و یا از کارافتاده می‌شوند، در قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران طی اجزای (۱) و (۲) بند (ج) ماده (۳۹) تصمیم‌گیری شده بود که این موضوع اولاً برای سالهای قبل از برنامه سوم عملی نگردد و ثانیاً بعد از اتمام برنامه سوم اجراء آن به اتمام رسید. لذا این موضوع برای این خانواده‌ها به عنوان یک مشکل همچنان باقی است. برای حل آن، طرح زیر با قید دوفوریت ارائه می‌گردد.

ماده واحده - بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۷/۲۷

به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

الف - بیمه‌شدگانی که فاقد شرایط مندرج در ماده (۷۵) و بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی باشند و حداقل ده سال حق بیمه مقرر را قبل از فوت یا از کارافتادگی پرداخت کرده باشند، حقوق مستمری برای بازماندگان متوفی یا از کارافتادگی برای از کارافتاده برقرار می‌گردد. در تعیین متوسط مزد یا حقوق برای محاسبه مستمری مذکور، تبصره ماده (۷۷) قانون تأمین اجتماعی ملاک عمل قرار می‌گیرد.

ب - در صورت فوت بیمه‌شدگانی که کمتر از ده سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته‌اند و فاقد شرط مندرج در بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی

باشند، به نسبت پرداخت سنوات حق بیمه با رعایت تبصره ماده (۷۷) قانون تأمین اجتماعی و بدون رعایت ماده (۱۱۱) قانون مذکور، به بازماندگان متوفی مستمری پرداخت خواهد شد.

ج - بار مالی ناشی از اجراء مفاد این قانون از محل ردیف ۱۳۲۵۰۰ بودجه عمومی دولت (مطالبات سازمان تأمین اجتماعی از دولت) تأمین و پرداخت می شود. / ن

سوابق

ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳

ماده ۸۰- بازماندگان واجد شرایط بیمه شده متوفی در یکی از حالات زیر مستمری بازماندگان دریافت خواهند داشت:

- ۱- در صورت فوت بیمه شده بازنشسته.
- ۲- در صورت فوت بیمه شده از کار افتاده کلی مستمری بگیر.
- ۳- در صورت فوت بیمه شده ای که در ده سال آخر حیات خود حداقل حق بیمه یک سال کار را در آخرین سال حیات پرداخته باشد.
- ۴- در مواردی که بیمه شده بر اثر حادثه ناشی از کار یا بیماریهای حرفه ای فوت نماید.

قانون اصلاح مواد (۴۳)، (۴۴) و (۸۰) قانون تامین اجتماعی

ماده واحده - مواد (۴۳) و (۴۴) قانون تامین اجتماعی - مصوب ۱۳۵۴ - به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به ماده (۸۰) قانون مزبور الحاق می شود:

۱-

۲-

۳- بند (۳) ماده (۸۰) به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به آن الحاق می شود:

۳- در صورت فوت بیمه شده ای که در ده سال آخر حیات خود، حداقل حق بیمه یک سال کار، مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد.

تبصره ۱ - بیمه شدگان مشمول قانون تامین اجتماعی که قبل از تصویب این ماده واحده فوت شده و به هر علت در مورد آنان مستمری برقرار نشده است، حسب مورد مشمول شرایط مقرر در این بند یا تبصره (۲) هستند.

تبصره ۲ - چنانچه بیمه شده فاقد شرایط مقرر در این بند باشد ولی حداقل (۲۰) سال حق بیمه مقرر را قبل از فوت پرداخت کرده باشد، بازماندگان وی از مستمری برخوردار خواهند شد. در تعیین متوسط مزد یا حقوق ماهانه مشمولان این تبصره برای محاسبه میزان مستمری، تبصره ماده (۷۷) قانون تامین اجتماعی ملاک عمل قرار می گیرد.

تبصره ۳ - بیمه شده ای که از تاریخ تصویب این قانون به بعد فوت می شود و فاقد شرایط مقرر در این بند می باشد، چنانچه سابقه پرداخت حق بیمه او کمتر از (۲۰)

سال و بیشتر از (۱۰) سال باشد، به بازماندگان وی در ازای هر سال سابقه پرداخت حق بیمه، غرامت مقطوعی معادل یک ماه حداقل دستمزد کارگر عادی در زمان فوت به طور یکجا و به نسبت سهام مقرر در ماده (۸۳) قانون تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود.

تاریخ تصویب ۱۳۷۱،۷،۲۷ - تاریخ تأیید شورای نگهبان ۱۳۷۱،۸،۷

ماده (۷۵) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳

ماده ۷۵- بیمه شده‌ای که ظرف ده سال قبل از وقوع حادثه غیر ناشی از کار یا ابتلاء به بیماری حداقل حق بیمه یک سال کار را که متضمن حق بیمه‌نود روز کار ظرف یک سال قبل از وقوع حادثه یا بیماری منجر به از کارافتادگی باشد پرداخت نموده باشد در صورت از کارافتادگی کلی حق استفاده از مستمری از کارافتادگی کلی غیر ناشی از کار ماهانه را خواهد داشت.

تبصره- محاسبه متوسط دستمزد و مستمری از کارافتادگی موضوع ماده فوق به ترتیب مقرر در ماده ۷۰ این قانون و تبصره ۲ آن صورت خواهد گرفت.

ماده (۷۷) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳

ماده ۷۷- میزان مستمری بازنشستگی عبارت است از یک سی و پنجم متوسط مزد یا حقوق بیمه شده ضرب در سنوات پرداخت حق بیمه مشروط بر آن که از ضد درصد متوسط مزد یا حقوق تجاوز ننماید.

تبصره- متوسط مزد یا حقوق برای محاسبه مستمری بازنشستگی عبارت است از

مجموع مزد یا حقوق بیمه شده که بر اساس آن حق بیمه پرداخت گردیده ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر بیست و چهار.

قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ (مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶)

ماده واحده - قانون تأمین اجتماعی در موارد زیر اصلاح می شود:

الف -

ب -

ج - ماده ۷۷ به شرح زیر اصلاح می گردد:

ماده ۷۷ - میزان مستمری بازنشستگی عبارت است از یک سی ام متوسط مزد یا حقوق بیمه شده ضربدر سنوات پرداخت حق بیمه مشروط بر آن که از (۳۵،۳۰) سی و پنجم، سی ام متوسط مزد یا حقوق تجاوز ننماید.

تبصره - متوسط مزد یا حقوق برای محاسبه مستمری بازنشستگی عبارت است از مجموع مزد یا حقوق بیمه شده که بر اساس آن حق بیمه پرداخت گردیده ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر بیست و چهار.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده (شامل سه مورد اصلاح) در جلسه روز یکشنبه شانزدهم اسفند ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱،۱۲،۲۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی اکبر ناطق نوری

ماده (۳۹) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی

و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷

ماده ۳۹ - به منظور فراهم کردن امکان افزایش خدمات قابل ارائه به بیمه شدگان و جلوگیری از بروز بحران مالی در سازمانهای بیمه‌ای و تقویت بنیه مالی آنها اقدامات ذیل انجام می‌شود:

الف - دولت مکلف است ضمن پرداخت تعهدات سالیانه خود به سازمانهای بیمه‌ای و عدم ایجاد بدهی جدید تا پایان برنامه سوم، پنجاه درصد (۵۰٪) بدهیهای خود به سازمانهای مذکور را طبق تفاهم با آنان از محل واگذاری سهام شرکتهای دولتی و اموال و دارائیهای دولت و طرحهای نیمه تمام متناسب با فعالیت آنها تأدیه کند.

ب - در صورتی که نرخ رشد دستمزد اعلام شده کارگران در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی دستمزد کارگران بوده و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آن که این افزایش دستمزد به دلیل ارتقای شغل نباشد، سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت مابه‌التفاوت میزان کسور سهم کارگر و کارفرما به نسبت دستمزد واقعی و دستمزد اعلام شده سالهای قبل از کارفرمای ذی ربط، خسارات وارده بر سازمان را براساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از کارفرمایان اخذ خواهد کرد.

ج - در طول برنامه سوم تبصره (۳) ردیف (۳) ماده واحده قانون تأمین اجتماعی مصوبه ۱۳۷۶، ۷، ۲۷ مجلس شورای اسلامی به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

۱- در صورت فوت بیمه شده‌ای که بین ده تا بیست سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد به بازماندگان وی به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه بدون الزام به رعایت ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی و به نسبت سهام مقرر در ماده (۸۳) همان قانون مستمری پرداخت می‌گردد.

۲- بیمه شده‌ای که از تاریخ تصویب این قانون به بعد فوت می‌شود چنانچه سابقه پرداخت حق بیمه او از یک سال تا ده سال باشد به بازماندگان وی در ازاء هر سال سابقه پرداخت حق بیمه غرامت مقطوعی معادل یک ماه حداقل دستمزد کارگر عادی در زمان فوت بطور یکجا و به نسبت سهام مقرر در ماده (۸۳) قانون تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود.

ماده (۸۳) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳

ماده ۸۳- سهم مستمری هر یک از بازماندگان بیمه شده متوفی به شرح زیر می‌باشد:

۱- میزان مستمری همسر بیمه شده متوفی معادل پنجاه درصد مستمری استحقاقی بیمه شده است و در صورتی که بیمه شده مرد دارای چند همسر دائم باشد مستمری به تساوی بین آنان تقسیم خواهد شد.

۲- میزان مستمری هر فرزند بیمه شده متوفی معادل بیست و پنج درصد مستمری استحقاقی بیمه شده می‌باشد و در صورتی که پدر و مادر را از دست داده باشد مستمری او دو برابر میزان مذکور خواهد بود.

۳- میزان مستمری هر یک از پدر و مادر بیمه شده متوفی معادل بیست درصد

مستمری استحقاقی بیمه شده باشد.

مجموع مستمری بازماندگان بیمه شده متوفی نباید از میزان مستمری استحقاقی متوفی تجاوز نماید هر گاه مجموع مستمری از این میزان تجاوز کند سهم هر یک از مستمری‌بگیران به نسبت تقلیل داده می‌شود و در این صورت اگر یکی از مستمری‌بگیران فوت شود یا فاقد شرایط استحقاقی دریافت مستمری گردد سهم بقیه آنان با توجه به تقسیم‌بندی مذکور در این ماده افزایش خواهد یافت و در هر حال بازماندگان بیمه شده از صد درصد مستمری بازماندگان متوفی استفاده خواهند کرد.

تبصره - منظور از مستمری استحقاقی بیمه شده متوفی مستمری حین فوت او می‌باشد. در مورد بیمه‌شدگانی که در اثر هر نوع حادثه یا بیماری فوت شوند مستمری استحقاقی عبارت است از مستمری که برای بیمه شده از کارافتاده کلی حسب مورد برقرار می‌شود.

ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳

ماده ۱۱۱ - مستمری از کارافتادگی کلی و مستمری بازنشستگی و مجموع مستمری بازماندگان در هر حال نباید از حداقل مزد کارگر عادی کمتر باشد.